

بررسی انواع رودخانه ها، فرسایش و رسوب در آنها

امیر حمزه حقی آبی^{۱*}، امیر حسین عزیزیان^۲

۱ و * - نویسنده مسوول: دانشیار گروه مهندسی آب، دانشکده کشاورزی، دانشگاه لرستان، ahaghiabi@gmail.com
۲ - دانشجوی کارشناسی ارشد سازه های آبی، دانشیار گروه مهندسی آب، دانشکده کشاورزی، دانشگاه لرستان

چکیده

نیاز انسان به آب باعث شده تا اکثر تمدن های بشری در کنار رودخانه ها شکل بگیرند. با توسعه شهرنشینی و اجرای طرح های عمرانی و دور شدن انسانها از رودخانه و با برداشت بی رویه شن و ماسه از بستر رودخانه، خانه سازی در حریم و بستر رودخانه، احداث سازه های تقاطعی و غیره اقدام به تعرض به رودخانه و بر هم زدن رژیم متعادل و پایدار آن نمود. رودخانه ها به مثابه موجودات زنده ای هستند که در مقابل این تعارض اقدام متقابل نموده و لذا رژیم هیدرولیکی آن در یک روند برای رسیدن به تعادل مجدد قرار می گیرد. رودخانه ها شریان های اصلی حیات کلیه سازه های آبی محسوب می شوند و حفاظت و بهره برداری بهینه از آنها و همچنین حراست از بستر و حریم آنها از مهم ترین مسائل رودخانه می باشد. به علت نزدیکی سازه های تغذیه کننده از آب رودخانه و زمین های کشاورزی اطراف رودخانه نیاز به یک برنامه ریزی علمی جهت حفظ و حراست از این سازه ها اجتناب ناپذیر می باشد. اغلب رودخانه ها در معرض تغییر و تحول قرار داشته و کارهای مهندسی رودخانه برای تغییر بده، مطالعه بده رسوبی، مسیر رودخانه، عمق آبراهه، پهنه سیل گیر و کیفیت آب مورد نیاز می باشد. در این مقاله سعی بر آن است تا با تشریح تقسیم بندی رودخانه ها و روند و انواع فرسایش در رودخانه که یکی از عوامل مهم و تاثیرگذار در اکوسیستم و محیط زیست یک منطقه می باشد را بررسی نمود.

واژگان کلیدی: رودخانه- فرسایش کف و جداره، مرفولوژی، سازه تثبیت کننده، محیط زیست